

დ რ თ ე ბ

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № 171. კვირა, 2 აგვისტო 1909 წ. დამატების № 30.

ლ რ თ ი

გუი დე—მოპასხანისა.

სამხრეთის ქარი გულსაკლავად ზუზუნებდა. დაღრე-
მილ ცაზე ელვის სისწრაფით მიილტოდნენ შავბნელი
ღრუბლები, შხაპუნა წვიმას უშვებდნენ დედა-
მიწაზე.

აზვირთებული ზღვა კენესოდა და ირგვლივ
ნაპირზე მიდამოს აზანზარებდა. უზარმაზარი მო-
ქაფქაფე ტალღები თავდავიწყებულის გატაცებით
მიეჭანებოდნენ და, ზარბაზნების გრგვინვის მსგავსად,
ეხეთქებოდნენ ნაპირებს. ერთი მეორის მიმ-
დევარი ტალღები მძიმედ ყურყუმელობდნენ და,
მთასავით უზარმაზარ ხროვად ქცეულნი, იტყოც-
ნიდნენ თოვლსავით თეთრს ქაფს საგრძნობელ
მანძილზე.

იპორტის პატარა ველზე ქარიშხალი მძვინვარებ-
და. ქარიშხალი კენესოდა, მოსთქვამდა სტვენა-
ზუზუნით, ჰგოვდა ას წლოვან ხეებს, იტაცებდა
სახლის სახურავებს, ამსხვრევდა და მიწასთან ას-
წორებდა ყველაფერს, რაც მის ნებაყოფლობას
წინ ეღობებოდა. ქალაქის ქუჩებზე ქარიშხალი ისე
თავისუფლად ნავარდობდა, რომ გამვლელთ კე-
დელზე გაკვრა უხდებოდათ, პატარა ბავშვებს
კი, რომელთაც ჩაიხელავდა, ფოთოლსავით აბურ-
თავებდა და საგრძნობელ მანძილზე ისროდა.

მეთევზენი შეშინდნენ: სათევზაო ნაგები გა-
დაათრის მშრალზე; ეშინოდათ, აღვირ ასხნილ
ზღვას არ გაეწყვიტა თოკი და არ მოეტაცა. რამ-
დენიმე მეზღვაური, ნაგების რგვალ ძირში გაწო-
ლილი, გაშტერებული უყურებდა ბუნების გა-
აფთრებას. შემდეგ ისინიც აიშალნენ, თვინიერ
ორი მეზღვაურისა, ვინაიდან ღამე იწყებოდა,
რომელიც შავბნელ ზეწარში ჰხვევდა გააფთრებულ
ოკეანეს — სტიქიონის გამოუთქმელ ხმაურობას.
ქარიშხალი უფრო და უფრო ძლიერდებოდა. მეზ-
ღვაურები ჯანყით სავსე ნორმანდელი მეთევზენი
იყვნენ, რომელნიც ხშირ წვერით მოსილ სახით
გასცქეროდნენ ზღვას.

— მე დღეს ღომინოს თამაში მწადიან, იერემია, წაფი-
დეთ, გპატიჟობ! — დაიწყო ერთმა მათგანმა.

ვისკენაც ეს სიტყვები იყო მიმართული, ის მეთევზე
უხერხულ მდგომარეობაში ჩავარდა. არ იცოდა, რა გზას
დასდგომოდა, უარ-ყეო თუ გაჰყოლოდა ამხანაგის რჩევას.
ერთ მხრივ მოსვენებას არ აძლევდა მაცდური მოგონება ამ
წინაზე პომელთან დაღეულ არყისა და ღომინოს თამაში;
მეორეს მხრივ, ცოლზე დარდი არა შორდებოდა, რომელიც

ამ ჯოჯოხეთურ წარღვნაში მარტოკა იყო. მცირე სიჩუმე
შემდეგ წაილაპარაკა:

— არ მესმის, ღმერთმანი, შენი ქცევა. თითქოს გადა-
გეწყვიტოს, ყოველ ცისმარე დღე დამათრო. თუ კაცი ხარ,
ეს მითხარი, რა სარგებლობა მოაქვს შენთვის ყავახანაში

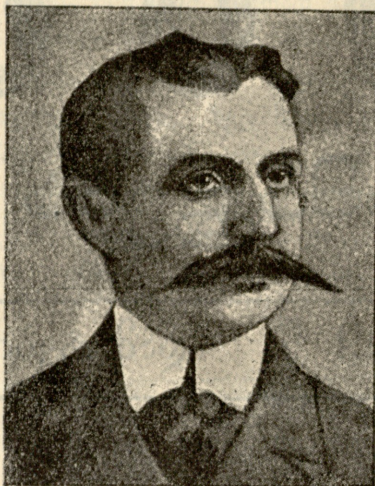
ახალი მინისტრ-პრეზიდენტი საზრუნავთისა არისტიდ ბრიანი.

ბრიანი მიმართულებით თავისუფალი სოციალისტია.

წასვლას, თუ მუდამ დანახარჯს შენ გადაიხდი?

ამ სიტყვების დასასრულ იერემიამ სიამოვნებით გადიხი-
თხითა, რადგან თვალწინ ცხოვლად წარმოუდგა სხვის ხარ-
ჯზე დაღეულ არყის რაოდენობა; იმ გვარ სიტყვით იცი-
ნოდა, რომელსაც ჩვეულნი არიან ნორმანდელნი, როდესაც
თავიანთ თავს მოგებულად სთვლიან.

მატიურენს კი, მის ამხანაგს, მკლავში მაგრა ხელი წა-
ველო იერემიასთვის და პომელის ყავახანისკენ მიათრევდა.

ბ ლ მ რ ი მ,

რომელიც თავის მონაპლანით (ჰაერში მფრინავი მანქანა) ლამაზის სრუტეზე გადაფრინდა, საფრანგეთიდან ინგლისში.

(იხ. „დროება“ № 162)

— გეყოფა, ნუ ჰირვეულობ, იერემია! წავიდეთ. ამ შავ-ბნელ ღამეს არა ღირს სახლში დაბრუნება, მით უმეტეს, რომ მუცელი ფერდებს გაგკვრია. ნუ სწუხარ, შენი ცოლი გაგიტობს ლოგინს.

— ამას წინად ვერ მივაგენი სახლის კარებს... ჩვენი სახლის გასწვრივ წყარო რომ ჩამოდის, იქიდან ამომათრიეს. — მიუგო იერემიამ.

ქეიფის მოგონებაზე ისევ იწყო დაუსრულებელი ხითხითი და თან ზღაპრით მილასლასებდა მათიურენთან ერთად ყავახანისკენ, რომლის სარკმლიდანაც ბეჭუტავდა სინათლე.

ყავახანა მრავალ რიცხოვან მებღვაურებით იყო გაჭედული, რომელთა ხმაურობაც ყურთა სმენას აბეზრებდა; თამბაქოს კვამლი კი თავისუფლად დასცურავდა დარბაზში და შეუძლებლად ხდიდა იქ მყოფთა გარჩევას. მატყლის ტლანქ სამოსელში, მაგიდაზე ნიდაყვ დაყრდნობილი მებღვაური ისე ერთგულად ხმაურობდნენ, გვეგონებოდათ, ერთმანეთს ექიშვებინათ. საერთო აურზაურს და ხმაურობას აორკეცებდა მარმარილოზე აგდებული დომინოს კენჭები.

იერემია და მათიურენი დარბაზის ერთ კუნჭულს მიუსხდნენ და იწყეს დომინოს თამაში, თანაც ჰიქას-ჰიქაზე დაუზარებლად ისტუმრებდნენ არაყს თავიანთ განიერ ყანყრატოსკენ. თამაშის გათავების შემდეგ კიდევ ხელ ახლა მიჰყვებს ხელი და გადასანსლეს ჰიქებით არაყი. მათიურენი მხნედ მოქმედებდა; მოავლებდა თუ არა თვალს გამოცლილ ჰიქებს, მყის აავსებდა, თანაც თვალთ ანიშნებდა ჩასუქებულ, ცეცხლებრ წითელ ყავახანის პატრონს, რომელიც ისეთის გამომეტყველებით ხითხითებდა, თითქოს მხიარულ სანახავს ელოდა; იერემია კი ცრემლ მორეულს თვალებით ღ დაკმაყოფილებულ მეტყველებით მუსრავდა არაყს, რომლის დროსაც თვალს არ აშორებდა ამხანაგს.

ყავახანა ნელ-ნელა იცლებოდა. კარების ყოველ გაღებაზე, გააფთრებული ქარი ელდა ნაკრავივით შემოიჭრებოდა ყავახანაში, მძლავრის შემოქნევით არხევდა ჰაერში სქლად ჩამოწოლილ კვამლს და მარცხნივ და მარჯვნივ აკონწიალებდა ქერში ჩამოკიდებულ სანათს. შორს კი გაისმოდა ყრუ ღმუილი სალკლდეზე განრთხეულ ტალღებისა და გიჟური კენესა-ზუზუნის გააფთრებულ ქარიშხალისა. გულ გაღედილი იერემია სუფრას იმ წესით მოსჯდებოდა, რომელიც სიმთვრალეს მოასწავებს: ფეხები გაეკიმა, ერთი ხელი ჩამოვარდნოდა მაგიდიდან, მეორით კი დომინოს კენჭებს ჰყრიდა.

ყავახანა მთლად დაცარიელდა; მხოლოდ იერემია და მათიურენი ყავახანის პატრონითურთ იყვნენ დაცარიელებულ

დარბაზში. ეს უკანასკნელი ცნობის მოყვარებით მიუახლოვდა მათ და დაეკითხა:

— როგორ არის, ჰა, იერემია, საქმე? სმის შემდეგ მოცოცხლდი თუ მოეშვი!

— რაც მეტს ჩაახხავ მუცელში, მით უფრო მშრალდება. — წაილულულა იერემიამ.

ყავახანის პატრონმა ახლა მათიურენს შეჰხედა ცბიერად და ჰკითხა:

— სად არის შენი ძმა, მათიურენ?

მებღვაურმა ყრუდ ჩაიხითხითა და მიუგო:

— დარდი ნუ გაქვს, არ შესცივა!

მეორედ თამაშიც გაათვეს.

— გამიგონეთ, ბატონებო, — დაიწყო ყავახანის პატრონმა: — თქვენ სანათს და ლიტრას დაგიტოვეთ, მე-კი დასაძინებლად წავალ, როცა გაათაოთ, მათიურენ, კარები დაუკეტავი არ გაუშვა, გასაღებს ჩვეულებრივ ალაგზე ჩამოჰკიდებ.

— გავიგეთ, ყველაფერს მოვახერხებთ!

— ზომელი გამოთხოვების შემდეგ გაეშურა ქშენით საწოლ ოთახისკენ. რამდენსამე ხანს მისი მძიმე ნაბიჯი ყრუდ გაისმოდა დაცარიელებულ ყავახანაში, შენდევ გაისმა ტაკუნის და ყველაფერი მისწყდა. ეს ზომელის დაწოლის ნიშანი იყო.

მეგობრები განაგრძობდნენ თამაშს. დრო გამომშვებით ქარი მძლავრად ეხეთქებოდა კარებს, აზანზარებდა კედლებს, რაც უნებლიეთ არღვევინებდა მათიურენს და იერემიას თამაშს და ზევით ახედებდა. კედლის საათმა დაჰკრა შუალამე. საათის ხრინწინი აგონებდა ადამიანს დახავსებულ რკინის ხმაურებას. მათიურენი საათის დახმაურებაზე მყისვე წამოდგა. ამ შემთხვევაში ის ზედგამოჭრილი მებღვაური იყო, რომელსაც, დროს გატარების შემდეგ, სამსახურიც არ ავიწყლებოდა.

— დროა წავიდეთ, იერემია! — მიუბრუნდა მათიურენი ამხანაგს.

იერემია ზღაპრით, რის გაკირვებით, გაიმართა წელში, მაგრამ ფეხები არ ემორჩილებოდნენ. მაშინ როდესა მათიურენი სანათს აქრობდა, იერემია კარებს ებღაუჭებოდა და კარების გაღებას სცდილობდა. გავიდნენ ქუჩაში. დაპირებისამებრ მათიურენმა ყავახანა დაჰკეტა, რის შემდეგ ამხანაგს მიუბრუნდა.

საზრუნავთის შრომის მინისტრი კანე ვივიანი,

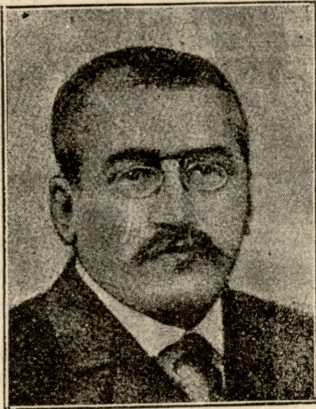
თავისუფალი სოციალისტი.

— ახლა კი დავიშალნეთ, იერემია, დროა, ღამე მშვიდობისა!

ამ სიტყვებით მათიურენი განშორდა ამხანაგს და შთაინთქა ბნელ უკუნეთში. იერემია მარტო დარჩა. ირგვლივ ხორციელი არა სჩანდა, თვინიერ ქუჩაზე ობლად მბეჭუტავ სანათისა. მან დააპირა წასვლა. წასდგა ნაბიჯი და... შე-

ტორტმანდა. რომ მიწაზე არ განრთხეულიყო, წაიშველა ხე-
ლები, იპოვა კედელი და პოტინით გაუდგა გზას.

გააფთრებული ქარი ბეჭებში ეხეთქებოდა და რამდენიმე
ნაბიჯს მის უნებლიეთ ადგმევინებდა. ქარი სუსტდებოდა,
რითაც ერემია სარგებლობდა,—საშუალება ეძლეოდა ნე-
ლის სიარულისა. არაქად გამოლევული იერემია გზა და გზა

საზრუნველის ფოსტა-ბაზის მინისტრი ალექს. მილიარანი,
თავისუფალი სოციალისტი.

ჩერდებოდა, ვინაიდან ფეხები არ ემორჩილებოდნენ, შემდეგ
ლასლასით გაუდგებოდა გზას და ჯდებოდა. ბოლოს ერთ ადგი-
ლას შეჩერდა, რადგან საკუთარი ბინა იცნო; უნდოდა გაე-
ლო, მაგრამ დაკეტილი აღმოჩნდა. მაშინ დიდხანს იწყო ხელებით
ფათური, რომ კლიტე ეპოვნა და გასაღების შემწეობით გაე-
ლო. ილაჯ გაწყვეტილმა უშედეგო ძებნით, ბრახმორეულმა
კარების გაჯიუტებით, მოუხშირა ბრახუნს და ხმა მალლა
ძახილს:

— მელინა! არ გესმის, მელინა!

იერემიას ძახილი ყრუდ გაისმოდა შავ-ბნელ ღამის
სიჩუმეში და მყისვე იქარწყლებოდა. პასუხი არსაიდან იყო.
მაშინ არყისაგან თავდავიწყებამდი მისული, ადვირ-ახსნილი
იერემია მთელის ტანით მიეხეთქა კარებს. კარმა დაიჭრიჭი-
ნა, დაემორჩილა და გაიღო. ინერციის ძალით იერემიამ
ვერ შეიკავა თავი, ისარივით შევარდა ოთახში და იატაკზე
გაიშლართა. უცბად რაღაც მძიმე გადურბინა ტანზე და
გაჰქრა ბნელ ღამეში. შიშით რეტ-დასხმული იერემია გაშრა,
ქვასავით გაშეშდა. მას თავის გონებაში ტარტაროზი წარმო-
უდგა. ბოლოს რა დაინახა, რომ არავინ რას ერჩოდა, დაუ-
ბრუნდა მთვრალ აზროვნების მცირედი ნასახი, მძიმედ წა-
მოჯდა და ხანგრძლივ სიჩუმის შემდეგ წაილულლულა:

— მელინა!

პასუხად იღუმალი სიჩუმე იყო. მაშინ იმის დაქანცულ
აზროვნებაში მკრთალად გაიელვა გამოურკვეველმა ეჭვმა.
უძრავად იყო ერთ ადგილას. გაჩუმებული იჯდა ბნელ ოთახ-
ში და ჰკრეფდა ისეთსავე სუსტს, არა მტკიცე აზრებს, რო-
გორც იყო მისი ფეხები.

მცირე ხანს კიდევ და მისმა მისუსტებულმა ხმამ დაარ-
ღვია მყუდროება.

— თუ ქალი ხარ, გამიმხილე, ვინ იყო ახლახან აქ, მე-
ლინა... მითხარი და არას გერჩი!

აღელვებული იერემია პასუხს მოუთმენლად ელოდა,
მაგრამ უნაყოფოდ. ყველაფერი კვლავინდებურ სიჩუმეში
იყო გახვეული. ცოლის მხრივ გაყუჩება გულს უღრღნიდა,
და ყელში ბოღმა მორეულმა შეჰყვარა:

— ვიცი, მთვრალი ვარ! დიახ, მთვრალი! იმან დამათ-
რო, ისე ძალიან... იმ უსინდისო... რომ ამ ღამეს სახლში
არ უნდა დავბრუნებულყავი. მელინა, მთვრალი ვარ, დიახ,
მთვრალი!.. ნუ გაყუჩებულხარ, ხმა ამოიღე, მელინა, თო-
რემ ამ ოჯახში ცოდოს დავატრიალებ!

იერემია უფრო და უფრო ხმას უმატებდა.

— ის მიტყუებდა და ყასიდად მალამებინებდა ურჯულო
პომელთან; მერე ერთხელ და ორჯელ კი არა, ყოველ ცისმა-
რე დღე. ახლა მესმის საქმის ვითარება, ჩემ წინააღმდეგ
შეთქმულება... ჰოი, ცბიერებო!..

იერემია მთვრალ ადამიანის დაინებით განაგრძობდა
შეუწყვეტელ ლაპარაკს. შემდეგ წამოდგა. გულის სილ-
რმეში დაბადებული ბოღმა ახმაურდა, ყელში მოაწვა.

— უკანასკნელად გეუბნები, მელინა, ვინ იყო აქ?.. მით-
ხარი, თორემ ნაკუწ-ნაკუწ აგჩეხავ, არ გესმის!..—ამ სიტ-
ყვებით იერემიამ მეზღვაურის მძლავრი ხელით მოიქნია სკამი
და სთხლიშა ლოგინს. სარეცლიდან მოისმა გულ-გასაგმინავი
კივილი. მაშინ იერემიამ უკედ მოიმარჯვა სკამი და ანგა-
რიშ-მიუცემლად დაუშინა სარეცელს. ახლა კი კანტი-კუნ-
ტად ისმოდა მინელეხული კვნესა, შემდეგ ისიც მისწყდა.
სარეცელზე არაფერი იძროდა. და ბნელით მოცილ ოთახში
სკამი მრავალ ნაფლეთად გაიფანტა. იერემიას სკამის ერთი
ფეხი და შერჩა ხელში. მაინც არ შეჩერებულა, კვლავ თავ-
დავიწყებით განაგრძობდა საქმეს...

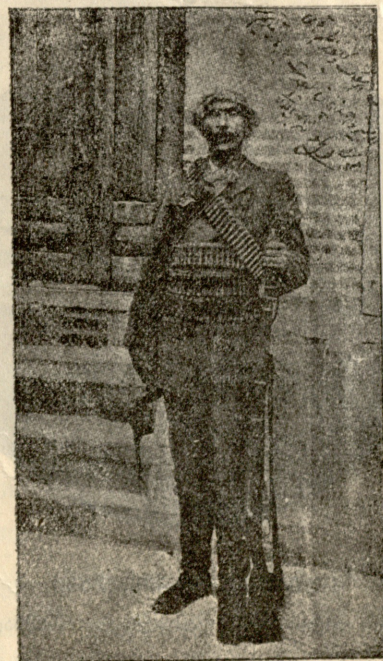
უცებ შეჩერდა, გაშტერდა და წარმოსთქვა:

— არც ახლა იტყვი, შე ავხორცო!

მელინა სარეცელში არ იძროდა. დაღლილ-დაქან-
ცული, ჩადენილ საქმის სისასტიკით გამხცეცხული იერემია
დაეშვა იატაკზე, გაიშლართა და... ჩაიძინა.

გათენდა მეორე დღე. იერემიას მეზობელმა ადრე დი-
ლით შენიშნა გაღებული კარები, შევიდა შიგ ამბის გასაგე-
ბად და დაინახა: იატაკზე გაშლართული, ღრმად მძინარე
მეზღვაური, იმის გარშემო სკამის ნაფლეთები ეყარა,
სარეცელში კი—სისხლში არეული, ნაკუწ-ნაკუწად ქცეული
ხორცის ხროვა...

ვლ. ცაგ-ია.

მუსხა-მირი,

რევოლუციონერთა არტილერიის უფროსი (თეირანის ალექს. დროს).

უნიჭო ნასწავლი

არ ცოდნა ჰქვია იმ ცოდნას,
ვინც ვერ იყენებს ცოდნას;

კურდღლის მოკვლა სჯობს ათასჯერ ტყუილად ირმის ლოდნასა.

აგრეთვე უნიკოს სწავლა ვაებით შენაძენია, ოქროს ჰგავს ღორის კუდზედ ბმულს, პირის არ მისაწვდენია.

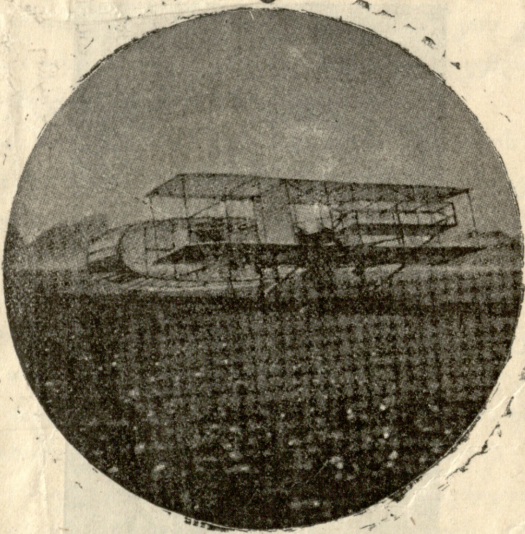
ნიკიერ იყოს ვაჟკაცი და თუნდა უცოდინარი, ნიკი უნიკოს სწავლაზე ათი-ათასჯერ წინ არი

„ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა!..“ ჭკვითა და მოხერხებითა კოლო ლოქს დაიმონებსა

სწავლა ის არი, ვისაც რომ კარგი რამ შეუსმენია და ცოდნით თვისით ქვეყნისთვის სარგო რომ შეუძენია.

უსწაველი სჯობს ვაჟკაცი, თუ ქვეყნის მარგებელია, სწავლა რად უნდა ნასწავლსა, თუ კაცის მავნებელია?!

დაბრწყვებული.

გლავრიოს მონოპლანი.

მონოპლანი ძირსა დევს, გასაფრენად მომზადებული.

წვრილი ავბები

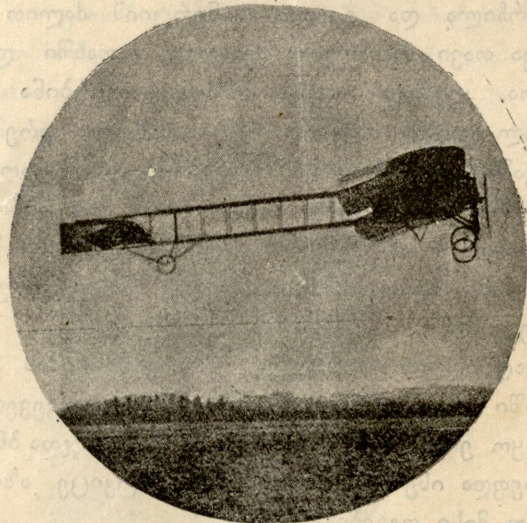
გადაყენებული სულთანი აბდულ-ჰამიდი ახალგაზრდობაში

ჟურნალ „ნიეტ. კენტ.“-ის იენისის ნომერში დაბეჭდილია ა. ვამბერის მოგონებანი ოსმალეთის გადაყენებულ სულთნის აბდულ-ჰამიდის შესახებ. მოგონების ავტორი გადაყენებულ სულთანს 16 წლიდან იგონებს. ამ ხანებში ვამბერი ფრანგულ ენას ასწავლიდა აბდულ-ჰამიდის დას პრინცესსა ფატმა-სულთანეს. აბდულ ჰამიდს ძალიან უყვარდა პრინცესსა და თითქმის სულ მასთან ატარებდა დროს.

აბდულ-ჰამიდი თავისი ახალგაზრდობა მხიარულად გვიგაგონებდა. მას არავინ უყვარდა და არც არავის ის უყვარდა. აბდულ-ჰამიდი სწავლას თითქმის არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა. სამაგიეროდ, მუდად ჰარამხანის მოსამსახურებში ტრიალებდა და დაუსრულებლად ყურს უგდებდა სხვა და სხვა ჯორს. მალე აბდულ-ჰამიდი დაუახლოვდა სულთან აბდულ-ჰაზისის მეუღლეს პერტეკალი კადიკს. პერტეკალი კადიკი გაუნათლებელი ქალი იყო და მთელ თავის სიცოცხლეს მკითხაობაში და ჯადოსნობაში ატარებდა. პერტეკალ კადიკმა დიდი გავლენა იქონია აბდულ-ჰამიდზე, ამასაც შეუყვარდა მკითხაობა და ჯადოსნობა. უფრო უყვარდა ვარსკვლავთ-მრიცხველობა. აბდულ-ჰამიდი ისეთივე გაუნათლებელი იყო, როგორც მისი მოსამსახურენი. მეცნიერება ჭირივით ეჯავრებოდა. მხოლოდ ერთ რამეში ჰქონდა ნიჭი—ცხენის ჯირითში და გიჟ ცხენების მოხენაში. მომავალი სულთანი სულ ნადირობასა და ჯირითში ატარებდა დროს და თუ თავისუფალი დრო რჩებოდა, ჰარამხანის მოსამსახურების ჭირებს უგდებდა ყურს. ამასთან აბდულ-ჰამიდი ძალიან ხელ მომჭირნო კაცი იყო, თვეში ჯამაგირად ეძლეოდა 8500 მანეთი. ამ ფულით მოსამსახურებსაც ინახავდა, თავის თავსაც და ტახტზე ასვლის დროს 595,000 მანეთიც ჰქონდა შენახული. აბდულ-ჰამიდს დედა მალე მოუკვდა, იგი განმარტავებით იზრდებოდა და ეს იყო მიზეზი, რომ აბდულ-ჰამიდი ძალიან ეჭვიანი ადამიანი გახდა. იგი ყველგან და ყოველთვის მტრებს ჰხედავდა, დღე და ღამე მოსვენებას ვერა ჰპოებდა. საკმაო იყო პატარა ხმაურობა გაეგო, რომ ზეზე წამომტაროდა და ისეთის შეშინებულის სახით, რომ კაცს გაუკვირდებოდა. ყველასთვის საიდუმლოებას შეადგენდა, სად იძინებდა აბდულ-ჰამიდი; ღამე შიშით თითქმის სულ არ ეძინა და დილით სახე გაწითლებული და დაქანცული დგებოდა. ევროპიელთაგან აბდულ-ჰამიდს დაახლოვებული ჰყოლია ვამბერი და ძალიანაც ენდობოდა თურმე. მეო, სწერს, ვამბერი, სულთანად ნამყოფი ყველაფერში მენდებოდა რაცა. კი მინდოდა, დაუკითხავად შევედიოდი იმის ოთახებში, მაგრამ რაიმე განსაცდელისა ყოველთვის შეშინოდა, ისეთის გაფუჭებულის ხასიათის კაცი იყო აბდულ-ჰამიდი. იგი დიდ ადგილს მპირდებოდა, შემქმნო მინისტრობა და ელიობა შეშოვნა, მაგრამ კარგად ვიცოდი მისი ხასიათი და მარტო უცხოელ მეგობრის სახელით ვკამაყოფილდებოდი.

მაიმუნების სკოლა ჰამბურგში.

ქალაქ ჰამბურგში ვილაც კარლ გაგენბეკს დაუარსებია მაიმუნების სკოლა. ამ სკოლაში მაიმუნებს კარლ გაგენბეკის მიერ შემუშავებულ სისტემაზე სწვრთნიან. სკოლას აზრად აქვს, გაიგონ, რამდენად შეიძლება განვითარდეს კაცის მსგავსი მაიმუნი. მაიმუნების წრთვამ დიდი ნაყოფი გამოიღო. უფრო შესანიშნავად გაიწვრთნა მაიმუნი, სახელად მორის პირველი. ეს მაიმუნი დადის ეტლით, ველოსიპედით, სწვ

გლავრიოს მონოპლანი.

მანოპლანი მიფრინავს.

პაპიროს, აქრობს და ანთებს ლამპას, ჰკეტავს სახლს და სხვას. ამას გარდა, მორის პირველი ისე სცხოვრობს, როგორც კაცი: იცვამს ტანისამოსს, სძინავს კრაოტზე, სადილის დროს ხმარობს კოვზსა და დანა-ჩანგალს. მას თვალყურს ადევნებს კარლ გაგენბეკი, ისე კი დამოუკიდებლად სცხოვრობს. მოგზაურობის დროს მორის პირველს აცვია ნაცრის ფერი სამგზავრო სერთუკი, წითელი ყილეტი, ჰხურავს სამგზავრო ქუდი და ფეხებზე აცვია ყვითელი ფეხსაცმელი. მგზავრობიდან დაბრუნებისას მორისი ნაცნობს სალამს აძლევს, თავის პატრონს კი ჰკოცნის და სხვა. სადილის დროს ადამიანისაგან ვერ გამოარჩევთ თურმე.